

well clearly defined in dialect texts while opposed to free homonymous word phrases. In the end this approach represents the decoded archetype text extracts for the ritual and as well motivates the meaning for the outdated components of the ethnophrasemes. The attention is also drawn to the regional peculiarity of ritual semantics and the symbolism for the fixed units components in the synonymically variated phraseological ranks, and to the functions of supernatural protection quests denoted by them.

Keywords: ritual phraseological unit, ethnophraseme, dialect text, variability, synonymically variated phraseological rank, ethnocultural semantics, Mid-Upper Dnieper patois, dialect.

УДК 811.161.2'373.23(045)

О. А. Мороз

Маріупольський державний університет

ОНИМИ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ МАКСА КІДРУКА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ТВЕРДИНЯ»)

Реферат. У сучасній ономастиці актуальним напрямком студій є вивчення особливостей функціонування власних імен у художньому дискурсі. Їх дослідження на матеріалі сучасної української літератури, зокрема пригодницько-фантастичного жанру, відкриває нові обрії літературно-художньої ономастики, дозволяючи розширити уже сформовані теоретичні положення в межах цієї науки.

У розвідці окреслено основні здобутки в галузі ономастики, зокрема в плані дослідження специфіки функціонування власного імені в художньому дискурсі. Обґрунтовується термін літературно-художній онім, під яким розуміється та чи інша власна назва, уживана в художньому просторі. Узагальнено функції, які ім'я виконує в художньому творі.

Здійснено аналіз основних теоретичних напрацювань у межах літературно-художньої ономастики, при цьому визначено загальну специфіку власного імені в художньому дискурсі. На матеріалі роману Максима Кідрюка «Твердиня» встановлено типологію імен, використовуваних у цьому творі, виділено основні їх функції, визначено специфіку оніма в жанрі фантастики.

Ключові слова: власне ім'я, літературно-художня ономастика, літературно-художній онім, текстотвірна функція оніма, інформативна функція оніма, експресивна функція оніма, епічно-фантастичний принцип добору власного імені, антропонім, топонім.

Постановка проблеми. Серед найважливіших в ономастиці й сьогодні лишається питання про специфіку власного імені в художньому дискурсі. Над цим питанням в теорії ономастики плідно працювали П. Чучка, Л. Белей, Ю. Карпенко, В. Калінкін, Г. Лукаш, а також Е. Магазаник, В. Михайлов, В. Никонов, С. Зінін, Т. Немировська, О. Фоякова та інші вчені. Саме вони заклали підґрунтя літературно-художньої ономастики як в українському, так і в російському мовознавстві.

У сучасних наукових розвідках описано специфіку літературно-художнього оніма (далі – ЛХО) [1], визначено його особливі ознаки (на тлі зіставлення із загальними назвами) [5], виділено принципи добору і функціонування імені в художньому творі [6], визначено функції ЛХО та їх типологію [2; 5; 6; 7], вивчено конотації онімів [11]. Попри потужну теоретичну базу літературно-художньої ономастики, нові художні твори, які з'являються в українському художньому просторі, зокрема романи Максима Кідрюка, дають змогу опрацювання теоретичних положень під іншим кутом зору, у силу чого розроблення теми цієї статті вважаємо актуальним питанням сучасної ономастичної науки.

Мета статті – дослідження специфіки та функцій онімів у творах Максима Кідрюка. Визначена мета реалізується в розв'язанні таких завдань: окреслити основні напрямки досліджень літературно-художнього оніма в українському мовознавстві; виділити основні ознаки літературно-художнього оніма; систематизувати оніми в художньому дискурсі Максима Кідрюка; створити типологію ЛХО у творах Максима Кідрюка; визначити функції ЛХО в названих творах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На особливостях власного імені як складового художнього дискурсу учені наголошували давно, однак системне вивчення цього питання сягає останньої чверті ХХ століття.

Дослідники помітили, що «власні назви становлять універсальну лексичну категорію тексту, яка бере участь у реалізації авторської концепції, світобачення, у побудові художнього образу, зображенні його дій у локально-темпоральному континуумі» [11, с. 1]. Такі власні імена є містким мовним засобом поезики, що здатний при мінімальній довжині переосмислюватися й розширювати свою семантику до обсягу семантики поетичного твору або циклу творів [15, с. 5].

У художній літературі власні імена представлені в так званих промовистих іменах. Ці імена за формою ідентичні загальним іменам, що позначають риси, найбільш властиві персонажів чи певному локальному об'єктові. На думку Ю. Карпенка, саме ця ознака є найважливішою для ЛХО: «головним є те, що ж промовляє власна назва. Тому-то в красному письменстві власні назви іменують не просто онімами, а поетонімами» [6, с. 9]. При цьому ім'я персонажа є вагомим фактором організації твору. Воно актуалізує авторську прагматичну спрямованість тексту на читацьку співучасть. Тому використання внутрішньої форми імені, його фонетичних асоціацій, морфологічної форми – це свого роду «доантропонімійний» етап його розвитку [2]. Найменування ж географічних об'єктів конкретизують локальні виміри, у межах яких перебувають персонажі твору.

Власні імена в художньому творі на позначення головних героїв стають тематичним словом. Завдяки своїй невіддільності від дійової особи, ім'я сприймається в асоціативному комплексі з нею, отримує право не лише вказувати на позначуваний об'єкт, але й слугувати його характерологічним представником. Отже, коли власні імена входять у контекст, вони можуть наповнитися іншими смислами. Змістовне насичення власних імен відбувається поступово. Воно включає в себе всі риси персонажа, які надає йому автор. У цьому випадку слід говорити про функції ЛХО. На думку вчених, власні імена за вживанням у художній літературі здатні виконувати кілька десятків функцій, за якими їх можна зосередити в три групи: інформативні, експресивні й текстотвірні [6, с. 10]. Очевидно, що інформативні ЛХО щось повідомляють про позначуваний об'єкт, експресивні виражають оцінку об'єкта й ставлення до нього автора чи персонажів; текстотвірні – «стають могутнім засобом організації тексту» [6, с. 10].

Входячи до художнього тексту семантично недостатнім, власне ім'я виходить з нього семантично збагаченим і виступає сигналом, що збуджує широкий комплекс певних асоціативних значень. Їх можна вважати локальною семантичною структурою, що закріплюється за даним іменем в контексті, – індивідуально-художнім значенням власного імені [2].

Крім того, незаперечним є факт, що власні імена відіграють важливу роль у пізнанні історії, культури, мови народу тієї чи іншої країни. В художньому творі власні ім'я виконує роль маркера психологічної, ідеологічної відокремленості, окремої життєвої позиції, певного місця в соціальній обстановці.

Лінгвостилістичні ознаки власних імен у художньому творі визначаються такими функціями: 1) ім'я на позначення центрального героя твору, створення цілісного образу; 2) ім'я як допоміжний елемент для розкриття образу або ідеї твору; 3) ім'я, використане для відтворення колориту епохи; 4) ім'я з етимологічною інформацією; 5) ім'я для поширення семантичного поля контексту; 6) ім'я для оцінки автором різних понять, подій; 7) ім'я для узагальнення ознак одним представником або для індивідуалізації особливостей певної категорії представників; 8) ім'я з асоціативним змістом [2]. При цьому головною засадою онімного художнього текстотворення є принцип, визначений Ю. Карпенком: «У творі і на твір повинні працювати всі власні імена» [8, с. 214]. Додамо до цього, що всі імена – у багатстві своїх функцій.

Використовуючи географічні назви, автор подає географічний простір як усеохопний для дії в ньому персонажів як носіїв певних імен. Топоніми часто виступають домінантами, завдяки чому митець досягає сконцентрованості, оформленості тексту, підкреслює в динамічних явищах статичні властивості. Статична форма топоніма в поетичному тексті здебільшого наповнена динамічним рухом історії або розвитком культури.

Вивчаючи ЛХО, ми повинні враховувати принципи добору та функціонування власної назви в художньому творі. Так, з-поміж таких Ю. Карпенко виділяє: епічний, ліричний, гумористичний [6, с. 11-12]. Епічний принцип полягає в тому, що власні назви в художньому дискурсі «значать те, що значать», при цьому ступінь переосмислення імені малопомітний [6, 11-12]. Очевидним є факт залежності імені від жанрової специфіки твору. У цьому аспекті зауважимо, що твори Макса Кідрука презентують пригодницько-фантастичну літературу, а це, у свою чергу, впливає на добір власних імен, оскільки «фантастичність наполегливо вимагає свого ономастичного втілення» [8, с. 206].

Книга Макса Кідрука «Твердиня» – це другий трилер та восьмий художній твір українського письменника й мандрівника. Роман написаний у жанрі психотрилеру-пригодницького трилеру, динамічний напружений сюжет якого заґрунтований на дуже популярній темі: високі технології у стародавніх народів, які навіть не мали власної писемності. Письменник легко й невимушено, але водночас з глибоким психологізмом змальовує персонажів, які могли існувати, існують та існували в реальному житті, а також створює цілісну картину життя головних героїв, деталізуючи навколишній світ роману [13].

Оніми в романі М. Кідрука «Твердиня» виконують низку важливих функцій, серед яких можна виділити такі: розкривають авторський задум в змалюванні персонажа (текстотвірні); яскраво характеризують дійових героїв твору; несуть метафоричне та смислове навантаження; використовуються для констатації факту або події (експресивні функції).

Для реалізації вище названих функцій письменник використовує різні види онімної лексики: топоніми, які групуються в кілька класів: назви країн (*Америка, Афганістан, Британія, Гватемала, Данія, Ефіопія, Росія, Україна* та інші); назви штатів (*Акре, Арканзас, Вірджинія, Іллінойс, Орегон, Північна Короліна*); назви регіонів країн (*Латинська Америка, Мадре-де-Діос, Сибір, Урал* та інші); назви міст (*Амстердам, Арлінгтон, Аша, Баальбек, Багдад, Бориспіль, Бостон, Бровари* та інші); назви сіл (*Улу-Теляк, Niutoua*), назви районів міст (*Спонья, Шиста* та інші); назви вулиць (*Birger Jarlsgatan, Strandv agen, Гарсільясо, Стрендвеген, Тулдумайо*); назви культурно та історично важливих об'єктів (*К'енко, Наска, Паленке, Пізак, Пука-Пукара, Саксайуаман, Тамбомачай*); назви легендарних країн і міст (*Ельдорадо, Патіітімі*); назви елементів рельєфу земної поверхні (*Анди, Гімалаї, Удзунтва*); назви станцій (*Näckrosen, Solna centrum, Västra skogen, Бергшампа, Прогресо, Сканстула, Спонья, Спонья-чірквет*); назви аеропортів (*Арланда, Хорхе Чавеса*); назви водних джерел (ріка *Каменів*, ріка *Усумасінта*, ріка *Ріо-Мадре-де-Діос*, ріка *Ріо-де-лас-П'єдрас*, притока ріки *Анпер-Вінкер-Лейк*).

Антропоніми представлені в романі такими групами: імена реальних людей (*Майк Мітчелл, Алексис Форд, Бар Рафаелі, Бібер, Брюс Дікінсон, Вілбур Сміт, Віталій Кличко, Володимир Кличко, Гарі Поллістер, Гаррі Роухед, Гордон Браун, Гуннар Іверс*); імена вигаданих персонажів (*Адам, Амаро Кісп, Атаучі, Бенгт Ецтлер, Беверлі Мелон, Боб Марголіс, Боб Нікол, Варгас, Джейсон Х'юз-Коулман, Джим Ломбарді* та інші). Антропоніми найчастіше функціонують як двочленні найменування – за схемою: ім'я+прізвище.

Ергоніми – група власних назв, яка об'єднує назви виробничих та суспільних організацій: «*Airbus*», «*American Airlines*», «*Apple*», «*Banco de la Nacion*», «*British Airlines*», «*Budweiser Budvar*», «*Chicago Bears*», «*CouchSurfing*», «*Cusco Medical Assistance*», «*Daily Wail*», «*Estrella*», «*Eurocopter*», «*FedEx*», «*Garmin*», «*Google*», «*Green Bay Packers*», «*Helicopter Academy*» та інші. Такі назви зберігають англомовний колорит, отже, подані англійською мовою.

Уживається також невелика група порейонімів – лексем на позначення засобів пересування: «*Dodge Challenger*», «*Foton OLLIN*», «*Hundai Accent*», «*Jeep Cherokee*», «*Mercedes E class*», «*Porsche Cayman*», «*Volvo S60*», «*MAZ-500*», «*Toyota Hilux*», «*Beechcraft Bonanza*», «*Boeing 767*» тощо.

Кожне ім'я є важливим елементом твору. Воно вступає в різноманітні зв'язки з іншими словами, стає залежним від контексту, набуваючи особливого, індивідуально-художнього значення та відбиває ідейно-художні настанови автора. Багато імен, уживаних у романі Макса Кідрука, сповнені таємничості, загадковості, нереальності. Причому відомі пересічному українцеві імена функціонують поряд з екзотичними, маловідомими або зовсім невідомими, наприклад, *Семен* й *Амаро*; *Бориспіль* і *Тамбомачай*. Саме поєднання незвичайного зі звичайним, фантастичних назв із реальними створює особливий ефект [9, с. 307].

Антропоніми – це найбільша група онімів у романі М. Кідрука, вона нараховує близько 149 онімів, це близько 45% від усіх власних назв роману.

Особливо цінними в романі є такі антропоніми, за допомогою яких автор зосереджує увагу читача на типових рисах певної національності, розкриває так би мовити культурний фон доби вербально-онімними засобами (*Майк Мітчелл, Алексис Форд, Амаро Кісн, Бар Рафаелі, Бенгт Ецтлер, Беверлі Мелоун, Боб Марголіс, Боб Нікол, Варгас, Гарі Поллістер, Гаррі Роузхед, Гордон Браун, Гордон Лі Купер, Грем Келлі, Гуннар Іверс, Девід Ренцо, Дем'єн Херст*).

Імена на позначення історичних осіб та імена митців світової культури є традиційними елементами мови митців. Автор широко використовує відомі імена та прізвища представників культури – імена письменників, художників, кінорежисерів, акторів, а також імена історичних осіб, причому не завжди відомих українському читачеві (*Вілбур Сміт, Джейсон Паттерсон, Гуннар Іверс, Дем'єн Херст*). У контексті роману вони виконують інформаційну, характеристичну, естетичну, текстотвірну функції, а також мають широкий екстенціонал (поле конотативного значення), що зумовлюється насамперед авторським світобаченням.

Ми виділили і такі ЛХО, які виразно характеризують людину за її індивідуальними, зовнішніми чи внутрішніми рисами, за національністю. У такій ролі вживаються переважно прізвиська. Так, це такі найменування, які характеризують людину за її зовнішніми чи внутрішніми рисами: *Мулат, Беззубий, Синьоокий, Ральф, Рудий, Сивочолий, Шакал, Тор*; за родом діяльності, особливості мови чи мовлення, вчинками, соціальним становищем: *Баді, Хесус, Джонік*; за національністю, місцем проживання: *Американець, Норвежець, Японка, Швед, Чех, Ірландець, Українець, Росіянин, Італієць*.

Географічний простір, описаний у романі, досить великий, оскільки крім географічних назв місцевості, де відбуваються головні події роману, автор вводить низку інших назв для розширення просторових рамок, у контексті спогадів героїв або з метою метафоризації певного явища чи події.

При цьому вживаються назви країн та держав: *Австралія, Афганістан, Бразилія, Британія, Гватемала, Данія, Ефіопія, Колумбія, Перу*; назви штатів: *Акре, Арканзас, Вірджинія, Північна Короліна*; назви регіонів країн: *Амазонія, Мадре-де-Діос*; назви міст та сіл: *Амстердам, Баальбек, Багдад, Броктон, Ольянтайтамбо, Пуерто-Мальдонадо, Трухільйо*; назви районів та вулиць міст, які ще більшою мірою деталізують події у локальному вимірі: *Гамла-стан* (історичний центр Стокгольма, що знаходиться на острові Стадсхолмен (Stadsholmen), *Остермальм* (район шведської столиці Стокгольма), *Скеппсхолмен* (острів Стокгольма), *Спонья* (північно-західний район Стокгольма, місце проживання середнього класу та робітників); назви культурно та історично важливих об'єктів: *Чичен-Іца* (політичний і культурний центр майя на півночі півострова Юкатан), *Яшчілан* (стародавнє місто та культурний центр майя, що існувало Протяг Класичного періоду (I тисячоліття н.е.), та археологічна ділянка на его місці), *Паленке* (руїни великого майяпського міста на північному сході мексиканського штату Чіапас, політичний і культурний центра майя у III-VIII століттях, столиця Баакульського царства), *Пізак* (назви руїни яких збереглися в Перу. Розташовані в Андах, у провінції Куско), *Паїтімі* (загублене або міфічне золоте місто інків в Андах в тропічній сільві на південно-сході Перу, півночі Болівії або південно-заході Бразилії).

Особливою прикметою багатьох топонімів є їх екзотичність. Такі імена, як правило, невідомі читачеві, отже, вони супроводжуються інформаційним коментарем, у якому автор детально роз'яснює, що це за географічна назва і які культурні коди з нею пов'язані, що виразно засвідчують останні дві групи онімів.

За синтагматичними параметрами топоніми роману можна поділити на такі групи:

1. Топоніми, пов'язані з розвитком сюжету і долею головних героїв. Ці назви констатують місце подій (*Куско, Ліма, Мадре-де-Діос, Перу, Пуерто-Мальдонадо, Стокгольм, Стрендвеген, Туллумайю, Україна, Шиста*).

2. Назви міст і місць, які характеризують епізодичних осіб або визначають місце дії в епізодах. Ці топоніми не наближені до центру сюжетної дії, це периферія сюжетного терену, проте без них оповідь утратила б свою достовірність. Вони виступають своєрідними гарантантами довіри письменникові: *Дубенський військовий навчальний полігон 17 км. На схід від містечка Дубно. Рівеньська область. Україна* [10, с. 13], *Хатина Тора Сандерса 36 км. На північ від Муерто-Мальдонадо, регіон Мадре-де-Діос. Перу* [10, с. 19].

4. Топоніми, які несуть емоційне навантаження, і здебільшого метафоризовані: *До скелі Голова Папуги ми добиратимемось на моторному човні, який орендуємо в Пуерто-Мальдонадо...* [10, с. 95]; *Ніхто з них уявити не міг, що Розколина Черепів насправді виявиться... розколиною черепів..* [10, с. 170].

Отже, оніми в романі М. Кідрука є важливим елементом художнього простору. Вони перетворюються на особливий путівник, з допомогою якого читач знайомиться із екзотичними місцевостями та персонажами, які діють у цьому просторі. Використання власних імен за принципом українське-неукраїнське, екзотичне дозволяє створити емоційно-експресивну канву оповіді, відтворює авторську концепцію пригоди. ЛХО Макса Кідрука виконують текстотвірну функцію, а також інформативну й експресивну. Через власні назви читач пізнає екзотичну культуру Південної Америки, поринає в таємниці загубленого міста Паїтіті.

Перспективним напрямком дослідження є вивчення специфіки ЛХО в інших творах Макса Кідрука, порівняння онімної системи митця із подібними інших сучасних авторів.

Список використаної літератури

1. Белей Л. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX-XX ст. / Любомир Белей. – Ужгород, 199. – 120 с.
2. Бока О. В. Статус промовистих імен у художньому дискурсі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/languages/00080536_0.html
3. Гриценко Т. Б. Ономастикон художнього тексту як окрема мікросистема (на матеріалі історичних романів про Хмельниччину) / Т. Б. Гриценко // Науковий вісник. – Ізмаїл. – 2002. – № 12. – С. 105-110.
4. Зинин С. И. Введение в поэтическую ономастику [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://planeta-imen.narod.ru/litonomastika/main.html>
5. Калинин В. М. Поэтика онима / Валерий Михайлович Калинин. – Донецк: Юго-Восток, 1999. – 408 с.
6. Карпенко Ю. О. Власні назви в художній літературі / Ю. О. Карпенко // Карпенко Ю. О. Літературна ономастика : Збірник статей. – Одеса: Астропринт, 2008. – С. 9-11.
7. Карпенко Ю. Дещо про вивчення власних назв / Ю. Карпенко // Українська мова. – 2010. – № 1. – С. 39-45.
8. Карпенко Ю. А. Специфика имени собственного в художественной литературе / Ю. А. Карпенко // Карпенко Ю. О. Літературна ономастика : Збірник статей. – Одеса: Астропринт, 2008. – С. 205-220.
9. Карпенко Ю. А. Поэтика фантастической антропонимии («Марсианская хроника» Р. Брэдли) / Ю. А. Карпенко // Карпенко Ю. О. Літературна ономастика : Збірник статей. – Одеса: Астропринт, 2008. – С. 307-308.
10. Кідрук М. Твердыня / Макс Кідрук. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. – 592 с.
11. Лукаш Г. П. Ономастикон прозових творів Володимира Винниченка автореф. дис. ... канд. філ. наук : 10.02.01 – українська мова / Г. П. Лукаш; Дніпропетровський державний університет, Дніпропетровськ, 1997. – 17 с.
12. Лукаш Г. П. Семантична структура конотативних власних назв / Г. П. Лукаш // Ономастичні науки. – 2009. – № 1(3). – С. 53-58.
13. Макс Кідрук [офіційна сторінка] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vk.com/max_kidruk_writer
14. Мельник Г. І. Міркування про теоретичні засади літературної ономастики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Melnik11.pdf>
15. Селіверстова Л. І. Ономастикон у поетичному ідіолекті Яра Славутича: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 10.02.01 / Л. І. Селіверстова; наук. керівник В. С. Калашник; Інститут української мови НАН України, відділ стилістики та культури мови, м. Київ, 2003. – 15 с.

Аннотация

Мороз О. А. Оними в художественном дискурсе Макса Кидрука (на материале романа «Твердыня»).

Впервые в украинском языкознании рассматриваются особенности употребления собственных имен в художественном дискурсе Макса Кидрука. При этом обосновывается термин литературно-художественный оним в качестве определяющего специфику имени в эпическом произведении.

Осуществлен анализ основных постулатов литературно-художественной ономастики.

Проведена классификация онимов в романе писателя «Твердыня», определены функции имен, а именно антропонимов и топонимов, обозначены общие особенности их функционирования в приключенческо-фантастическом жанре.

Ключевые слова: оним, литературно-художественный оним, антропоним, топоним, функции литературно-художественного онима.

Summary

Moroz O. A. Onyms as components of artistic discourse of a Maks Kidruk (on a base of a novel «Tverdunya»).

The paper is a complex research of the Ukrainian onomastic. For the first time in Ukrainian linguistics specific of a fiction name in a novel of Maks Kidruk is distinguished. The term «fiction name» is clarified as a special among the names of the epic work.

The analysis of basic postulates of fiction onomastic is carried out.

Classification of a fiction name is conducted on the base of the novel of writer «Tverdunya», the functions of the names are determined, namely of the antroponyms and toponyms, the general characteristics of their functioning in an adventure-fantastic genre are studied.

Keywords: onym, fiction name, antroponym, toponym, the functions of the fiction name.

УДК 821.161.2

М. М. Мошноріз

Вінницький національний технічний університет

МІФОЛОГЕМА ВОДИ В ПОЕЗІЇ С. ЧЕРКАСЕНКА

Реферат. Дослідження міфопоетики української літератури раннього модернізму набули особливої актуальності у зв'язку з необхідністю з'ясування специфіки міфологічного фактора в творчості письменників-модерністів. Література модернізму є запереченням художніх принципів реалізму й натуралізму, тому створювала власні міфи, нерідко й самі твори перетворюються на міфологеми.

У роботі досліджено міфологічний фактор поезії С. Черкасенка, зокрема висвітлюється специфіка художнього втілення міфологеми води. Міфологема води постає в поезії С. Черкасенка в символічних та алегоричних втіленнях. Виявлено, що міфологема води набуває численних варіацій, таких як ріка, хвиля, море, озеро.

Аналіз функції міфологем у поезії С. Черкасенка дає змогу краще зрозуміти та доповнити розуміння його творів, дає змогу описати та пояснити художній світ письменника.

Зроблено спробу сформулювати такі фундаментальні символічні значення міфологеми вода, які знаходимо в поезії С. Черкасенка. Міфологема води – це першооснова, початковий стан всього суцього, початок життя, втілення чоловічої чи жіночої животворчої сили, метафора смерті, небезпеки, зникнення, початок і фінал всіх речей.

Ключові слова: міф, міфопоетика, міфологема, модернізм, символ.

Творча спадщина С. Черкасенка складається із ліричних, прозових і драматичних творів.

У свій час її досліджували О. Бабишкін, Л. Дем'янівська, Л. Дякунова, О. Єременко, О. Мишанич, О. Олійник, В. Оліфіренко, В. Погребенник, С. Хороб, В. Школа. Незважаючи на наявність багатьох розвідок творчості С. Черкасенка, дослідження міфопоетичних структур у творах письменника немає. У цьому і полягає актуальність нашої статті.

Ще на поч. ХХ ст. було беззаперечно доведено про взаємозв'язок літератури та міфології. Про це свідчать розвідки Дж. Фрезера, К.-Г. Юнга, Н. Фрая, М. Еліаде, Р. Барта, О. Потебні,